

Verslag Museale Collectie 2018-2022

INLEIDING

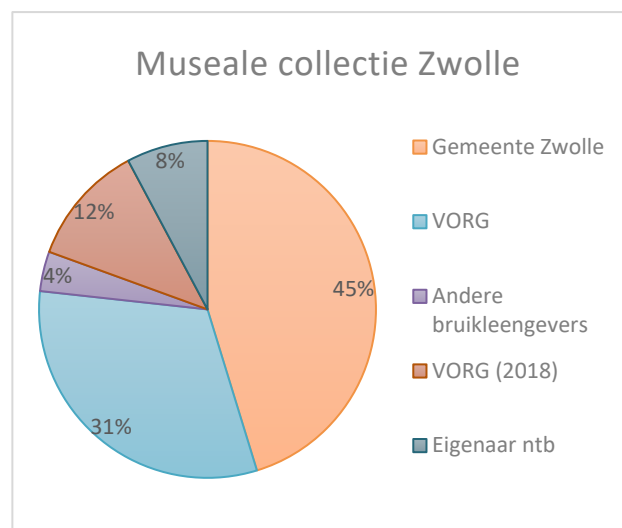
Sinds 2018 beheert Collectie Overijssel (toen nog onder de oude naam: Historisch Centrum Overijssel) de historische museale collectie Zwolle, in opdracht van de gemeente. Het gaat om een collectie van zo'n 13.000 inventarisnummers, waarvan het merendeel in eigendom is van de gemeente Zwolle en de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis (VORG). Na het eindigen van het Stedelijk Museum Zwolle is de volledige collectie verhuisd van de museale panden aan de Melkmarkt naar een geheel nieuw ingericht kunstdepot. Vanaf die plek zorgt Collectie Overijssel voor het inhoudelijk op orde brengen van de collectie. In dit document wordt verslag gedaan van de werkzaamheden in de periode 2018-2022.

De doelstelling voor de museale collectie Zwolle, geformuleerd op basis van de ICOM-definitie van een museum, luidt: 'De museale collectie Zwolle wil een collectie zijn, die ten dienste staat aan en een uitdrukking vormt van de Zwolse samenleving en haar ontwikkeling. De collectie wordt behouden, onderzocht en gedocumenteerd zodat andere instellingen bekendheid aan deze materiële en immateriële getuigenissen van de mensen en zijn omgeving kunnen geven, voor doeleinden van studie, educatie en genoeg. Voor de collectie Zwolle worden nieuwe objecten verworven als daar aanleiding voor is.'

1. COLLECTIE

De museale collectie Zwolle is met ruim 13.000 objecten een omvangrijke verzameling. Sinds de oprichting van de VORG in 1858 is de collectie gegroeid. In 1882 organiseerde de VORG een eerste tentoonstelling in het Gouvernementsgebouw in Zwolle. Dit was zo'n succes (11.000 bezoekers), dat er een jaar later een museum uit voortkwam: het Geschiedkundig Overijsselsch Museum, gevestigd in het Drostenhuis aan de Melkmarkt. In 1954 wordt het museum een zelfstandige stichting met de collectie van de VORG in bruikleen. Sindsdien is de collectie van het Provinciaal Overijssels Museum [POM], en vanaf 1996 van het Stedelijk Museum Zwolle [SMZ], meer dan verdubbeld.

Een kwart van deze collectie is kerncollectie: dit omvat objecten zonder welke de museale collectie Zwolle niet aan haar doelstelling kan voldoen en die alle aspecten van de Zwolse historie vertegenwoordigen. De collectie staat ter beschikking van elke instelling die het publiek wil informeren over enig aspect van Zwolle. In ANNO, het nieuwe museum in Zwolle, worden objecten uit de museale collectie getoond aan het publiek.

Tijdens de werkzaamheden sinds 2018 zijn veel stappen gezet om tot een beter beheer van de collectie te komen. Als basis hiervoor heeft het in 2020 geschreven collectiebeheerplan gediend, waarin de collectie is beschreven, toegespitst op het beheer en behoud. De informatie uit dit plan is weer gebruikt in het voorlopige collectieplan uit 2022. Hierin staat een lijst voor toekomstige taken om tot een nog beter beheer van de collectie te komen.

2. REGISTRATIE EN DOCUMENTATIE

De kerncollectie was bij het Stedelijk Museum Zwolle al goed geregistreerd, al moest er aan de beschrijvingen nog wel worden bijgeschaafd (telegramstijl etc.). Echter, veel depotcollectie is geen kerncollectie en was (en is deels nog steeds) onder de maat geregistreerd: veel objecten hadden geen fysiek nummer, een deel had helemaal geen nummer, volgens de schatting in 2019 was dit 5 tot 10%. Collectieplan 2019: “Om niet gegijzeld te worden door ongeregistreeerde objecten, is met de gemeente Zwolle en de VORG een afspraak ondertekend dat voorwerpen waarvan de herkomst niet meer te herleiden is, gerekend worden tot bezit van de VORG. De afspraak is zo opgesteld dat claims van eigenaren die zich op een later tijdstip melden, gehonoreerd kunnen worden na onderzoek.” De objecten die tot deze vaststelling behoren hebben als eigenaarsaanduiding VORG (2018) gekregen (NB: in eerste instantie is gekozen voor de aanduiding VORG (2019), maar aangezien het gaat om een vaststellingsovereenkomst uit 2018 is dit gewijzigd in VORG (2018)). Echter, omdat het hier nu al om 1548 objecten gaat (meting 24 januari 2023), moet nog met de VORG worden besproken hoe hiermee het beste omgegaan moet worden. Daarnaast wachten er nog zo'n 400 objecten in het Kunstdepot, die nog een nieuw inventarisnummer moeten krijgen en moeten worden geregistreerd.

Inventarisatie door collectiebeheerder Hester Hazenberg in het Kunstdepot, juni 2022

Van veel objecten ontbreekt verder historische contextinformatie, wat belangrijk is voor beheer, voor een waarderingstraject en voor digitalisering van de collectie. Herkomstonderzoek is tijdrovend en de projectmedewerkers hebben beperkte gelegenheid om dit te doen.

Vanaf 2019 zijn uiteenlopende deelcollecties geïnventarieerd: schilderijen, textiel, zilver, sieraden, meubels, glas, keramiek, zegelstempels en een zeer uiteenlopende gemengde collectie. In 2020 is de collectie uit het buitendepot van het SMZ en haar voorgangers aan

de Korte Kamperstraat schoongemaakt en verplaatst naar het Kunstdepot (zie meer in H.4 Depot). Deze circa 500 objecten zijn geïnventarieerd in 2021. Aan het einde van het project wachten nog de munten en penningen in het Kunstdepot en circa 400 objecten, die in de afgelopen ruim 100 jaar zijn aangenomen, maar nooit een nummer hebben gekregen. De papieren collectie – prenten, tekeningen, boeken en foto's – wordt sinds 2018 bewaard in de archiefdepots van Collectie Overijssel aan de Eikenstraat. In het voorjaar van 2023 zal met de inventarisatie hiervan een start worden gemaakt.

Vanaf najaar 2021 tot het najaar van 2022 het registratiewerk tijdelijk op de achtergrond geraakt door de omvangrijke voorbereidingen voor de inrichting van museum ANNO. Ook hebben andere factoren voor vertraging gezorgd tijdens het project, zoals de verschillende lockdowns door corona en onvoorziene personeelsswisselingen. Daarnaast is de administratie (bruiklenen, schenkingen, conserverende handelingen, archief) die is overgenomen van het SMZ dermate chaotisch en gefragmenteerd dat er veel tijdrovend zoekwerk heeft plaatsgevonden om orde op zaken te stellen.

Toch is aan het eind van het project het Kunstdepot met meer dan 8500 objecten door de handen van de projectmedewerkers gegaan. De administratie is grotendeels uitgezocht en gecategoriseerd. Het archief van het SMZ was al enigszins toegankelijk door een globale inventarisatie in 2019. Vanaf het najaar 2023 zal het hele archief van het SMZ door een externe partij worden beschreven, zodat ook onderzoekers en geïnteresseerden hier gebruik van kunnen maken.

3. DEPOT

De brand van 18 oktober 2017 in het Drostenhuis gaf urgentie aan de uithuizing van de collectie uit de oude museum panden van het SMZ. Het deel van de collectie dat in de open opstelling stond is door de brand beroet geraakt en moest door een gespecialiseerd bedrijf gereinigd worden.

De situatie waarin de museale collectie is opgeslagen is met de verhuizing naar het huidige Kunstdepot in 2018/2019 met grote stappen vooruitgegaan. Het huidige depot is schoon en geklimatiseerd. Tijdens het project zijn dataloggers aangeschaft, zodat de temperatuur en de relatieve luchtvochtigheid kunnen worden gemonitord. Sinds de inhuizing van de collectie uit de Korte Kamperstraat, een buitendepot dat sinds de jaren zestig in gebruik was zonder enige vorm van museale omstandigheden, bevindt de hele collectie zich voor het eerst in decennia weer op een centrale plek. Alleen de papieren collectie bevindt zich in de archiefdepots van Collectie Overijssel, aangezien hier een optimaal klimaat is voor dit materiaal.

De ingang van de Korte Kamperstraat met de behangsels, februari 2019

Door de inhuizing van de Korte Kamperstraat is het Kunstdepot wel nog krappere geworden, wat registratie- en herwaarderingswerkzaamheden bemoeilijkt. De te krappe behuizing is al iets dat in 2019 werd gesignaleerd, maar waar sindsdien nog geen oplossing voor is gekomen. Wel heeft de verplaatsing van de omvangrijke keramiekc collectie Cheops (125 objecten) naar het Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden in 2019 wat lucht gegeven (zie verder H.11 Herwaardering en herplaatsing).

Het depot is zo efficiënt mogelijk ingericht, zodat goed gebruik wordt gemaakt van alle ruimte. Zo hangen de wandbespanningen uit de Korte Kamperstraat, deels afkomstig uit de Blauwe Kamer (zie verder H5 Restauratie en conservering) op grote rollen aan het plafond en zijn objecten zoveel mogelijk op grootte geplaatst. Per materiaalsoort is gekeken wat de beste manier van opbergen is. Er zijn in de toekomst echter nog wel enkele stappen te nemen om tot een nog beter beheer en behoud te komen. Hiervoor dient het voorlopige collectieplan uit 2022 gebruikt te worden.

4. RESTAURATIE EN CONSERVERING

In 2019 was de constatering dat de collectie in zeer matige staat is. Voor de kerncollectie was restauratie nodig, voor de rest zouden preventieve en actieve conserverende handelingen genoeg zijn. In het collectieplan van 2019 is de kerncollectie gesplitst in 40 schilderijen, 5% van de meubel- en textielcollectie, 20% van de prenten en tekeningen, 5% van de sieradencollectie, 10% van het zilver en goud en 5% van de boeken.

Restaurator Clara Cremers heeft in 2020 circa 500 schilderijen geschouwd

Om een beeld te krijgen van wat de staat is van de schilderijencollectie heeft een schilderijrestaurator in 2020 alle ruim 500 schilderijen bekeken. Ook heeft een metaalrestaurator enkele zilveren topstukken bekeken en een conserverings- en/of restauratieadvies gegeven. Verder zijn alle wapens in de collectie geschouwd door een expert van het Nationaal Militair Museum en is de Zwolse mummie door een restaurator van het Rijksmuseum voor Oudheden beoordeeld. In 2021 en 2022 zijn op basis van de schouwen een groot aantal restauratietrajecten in gang gezet. Ook zijn enkele objecten geconserveerd dan wel gerestaureerd voor expositie in ANNO.

Overzicht van restauratie- en conserveringstrajecten:

- Negentien zilveren topstukken door Marianne Nuij en Elizabeth Kuiper, Amsterdam -> deels in ANNO te zien;

- Reiniging van textiel van ambtsgewaad door Anne Marieke Millenaar, Rasquert -> in ANNO te zien;
- Conservering van apothekersgaper door Laura Wolfkamp, Amsterdam -> in ANNO te zien;
- Drie schilderijen (topstukken) door Maikki Kivinen, Groningen -> deels in ANNO te zien;
- Doordrinkbeker door Witteveen Restauratie, Lichtenvoorde -> in ANNO te zien;
- Zeventien werken van Gerrit Grasdorp door Bergen Papier Restauratie, Alkmaar: in het verleden aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt;
- In samenwerking met de Gemeente Zwolle zijn de wandbespanningen uit de Korte Kamperstraat geconserveerd door Helicon, Zoeterwoude;
- Dertien schilderijen zijn geconserveerd om verder verval tegen te gaan door Clara Cremers, Vilsteren;
- Vijf schilderijen uit de VORG-collectie zijn gerestaureerd voor expositie in ANNO, door Maikki Kivinen, Clara Cremers en Ellen Moody, Amsterdam;
- Drie schilderijenlijsten zijn gerestaureerd door lijstenrestaurator Jan Zijlstra, Groningen, waarvan twee uit de VORG-collectie en een van een schilderij is die in het verleden is aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt -> deels in ANNO te zien;
- Het zadel van een vélôcîpède is geconserveerd door Anne Marieke Millenaar -> in ANNO te zien
- Conservering van een schoolplaat door Bergen Papier Restauratie -> in ANNO te zien.

Restauratie van de zilveren topstukken, mei 2021

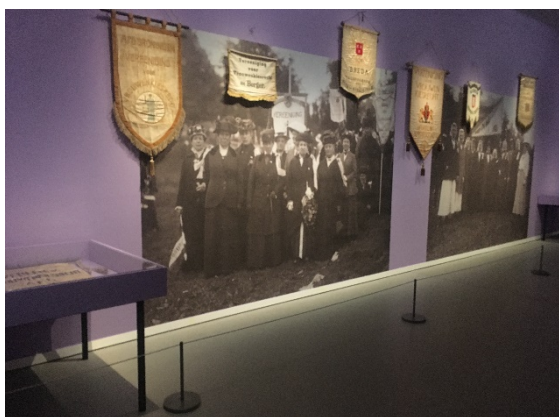
Verder zijn er enkele restauraties gestart in samenwerking met de Thomas a Kempis Parochie en Stichting Emmanuelshuizen (drie schilderijen en een huisaltaar). Ook wordt vanaf 2021 samengewerkt met de opleiding Conservering en Restauratie van de Universiteit van Amsterdam, een mooie kans voor beide partijen waarbij studenten van de opleiding werken uit de collectie onderzoeken en restaureren.

5. BRUIKLENEN

De langdurige bruiklenen, overgenomen van het SMZ, zijn deels voortgezet. De grote bruikleengevers hebben in 2019 en 2020 een bezoek gebracht aan het depot en er is een start gemaakt met de vernieuwing van de bruikleenovereenkomsten. In 2018, toen er nog weinig zicht was op een nieuwe toekomst voor een Zwols stadsmuseum, zijn veel objecten teruggedaan naar bruikleengevers, zoals in het eindrapport van 2019 staat: “er is veel aan de bruiklenen gebeurd, bijna als in een paniekreflex lijkt het soms, waardoor we af en toe in het duister tasten over de standplaats

van sommige objecten.” Het overzicht is desondanks nu duidelijk, de hernieuwing van de bruikleenovereenkomsten is deels gestart, een ander deel wacht op actuele taxatiewaarden.

Er zijn een aantal nieuwe langdurige uitgaande bruiklenen aangegaan en er staan nog een aantal op de planning. Een deel van deze bruiklenen kunnen mogelijk in de toekomst, na het doorlopen van het juiste traject voor herwaardering en herplaatsing (zie verder H11 Herwaardering en herplaatsing), officieel worden overdragen aan deze musea.

Tijdelijk uitgaand bruikleen van het vaandel Vereniging van Vrouwenkiesrecht Afd. Zwolle (linksonder) voor de tentoonstelling STRIJD! 100 Jaar Vrouwenkiesrecht in het Groninger Museum, 2019

Er is een aantal objecten naar tijdelijke tentoonstellingen gegaan, zoals naar het Groninger Museum en Museum Het Valkhof. Collectie Overijssel staat al vanaf het begin voor een ruimhartig bruikleenbeleid. De Gemeente Zwolle heeft het Cultuurconvenant 2017-2020 (vernieuwd in 2021) ondertekend, wat onder andere betekent dat de gemeente zich moet houden aan de Code Bruikleenverkeer 2017. Collectie Overijssel vraagt daarom geen verplichte verzekering meer bij uitgaande bruiklenen aan geregistreerde musea. De musea in het register voldoen namelijk aan de voorwaarden voor verantwoord collectie management en professionaliteit.

Een modelbruikleenovereenkomst met deze bepalingen werd in 2020 goedgekeurd door de Gemeente Zwolle. Ook is er in 2022 een modelbruikleenovereenkomst gemaakt voor bruiklenen (tijdelijk of langdurig) aan musea die niet-geregistreerd zijn, zoals Stedelijk Museum Meppel, maar ook nog ANNO. Hieraan gekoppeld is een aantal procesafspraken met de gemeente gemaakt over restauratie, verzekering en transport in 2021 (zie verder H7 Verzekering).

Om het bruikleenverkeer makkelijker te maken is er in 2020 een bruikleenloket geopend op de site van Collectie Overijssel. Met de grotere zichtbaarheid van de collectie in ANNO is eind 2022 al bewezen dat het aantal bruikleenaanvragen is toegenomen.

Tot slot heeft Collectie Overijssel sinds eind 2020 enkele collectiestukken van het Vrouwenhuis in tijdelijk beheer gekregen in verband met de renovatie van het pand. In september 2022 zijn de objecten voor de heropening van het Vrouwenhuis weer retour gegaan. Het was fijn om een collega-instelling van dienst te kunnen zijn!

5.1. VORG

De basis van de collectie is gevormd door de VORG, sinds halverwege de jaren 1950 is deze collectie in bruikleen van het toenmalige museum POM en SMZ. De VORG is daarmee **de grootste bruikleengever**.

De relatie met de VORG is in 2020 verstevigd met een halfjaarlijks overleg, waarin lopende zaken worden besproken. De beheerdersovereenkomst tussen de Gemeente Zwolle en de VORG zal naar verwachting in 2023 worden voltooid. Ondertussen is er veel contact tussen de collectiemedewerkers en bestuursleden van de VORG over restauratieprojecten, over bruikleenverkeer en wordt informatie uitgewisseld over de collectie van de VORG. Collectie Overijssel neemt de VORG mee in de werkzaamheden, de VORG heeft in 2021 zelf filmpjes gemaakt voor de leden.

Vanaf 2021 handelt de VORG haar eigen bruikleenverzoeken af. Ook de objecten die als bruikleen naar ANNO zijn gegaan, worden door de VORG zelf afgehandeld. De informatie over de objecten, conditiesbeschrijvingen en bewijzen van afgifte zijn geleverd door de collectiemedewerkers van Collectie Overijssel.

5.2. ANNO

De grootste uitgaande bruikleen is aan ANNO. In 2019 was een grote wens dat authentieke objecten weer in de museale setting zouden gaan functioneren. Dit is in 2022 gebeurd met het nieuwe museum, waarin objecten in de vaste presentaties worden getoond en er uit de collectie wordt geput bij de tijdelijke tentoonstellingen.

Opening van ANNO, 12 mei 2022

In 2022- begin 2023 doorloopt ANNO het registratietraject om een geregistreerd museum te kunnen worden. Hiervoor is in datzelfde jaar een nieuw collectieplan opgesteld.

6. VERZEKERING EN TAXATIE

De verzekering voor de museale collectie is ondergebracht bij de brandschadeverzekering van de Gemeente Zwolle. In 2021 is veel contact geweest met de gemeente over afspraken rondom verzekering en taxatie van de collectie, met name met betrekking tot ANNO. Er is toen geconcludeerd dat de laatste taxatiewaardes van de collectie uit 2014 niet langer actueel zijn voor het vaststellen van huidige verzekeringswaardes. Ten behoeve van transport, restauratie en expositie in ANNO zijn de uitgekozen objecten daarom opnieuw getaxeerd. De rest van de collectie moet ook opnieuw worden getaxeerd. Collectie Overijssel heeft bij De Gemeente Zwolle aangekaart dat zij dit laat doen, zodat de verzekeringswaardes weer actueel zijn. Hierna kan de vernieuwing van de langdurige bruikleenovereenkomsten weer worden opgepakt. Afspraken over financiering hiervan moeten nog gemaakt worden.

7. INFORMATIEVERSTREKKING

In de afgelopen jaren is geregeld gecommuniceerd over de museale collectie in dagbladen en op sociale media. Zo is het project enkele keren verschenen in de Stentor, publiceert Saskia Zwiers stukjes over museale objecten in het Zwols Historisch Tijdschrift en schrijft Girbe Buist sinds 2022 de rubriek Taalmuseum voor de Swollenaer ook over museale objecten en was er in 22 edities aandacht voor de collectie. Vanuit het project zelf zijn in 2019 en 2020 Museumschatten verschenen op sociale media, korte stukjes over museale objecten.

Regelmatig komen er vragen van geïnteresseerden binnen, vaak via info@collectieoverijssel.nl, soms via ANNO. Afbeeldingen en/of informatie worden verstrekt aan onderzoekers en geïnteresseerden. In 2019 werd aangegeven dat het mogelijk moet zijn dat onderzoekers in het depot onderzoek mogen doen. In de afgelopen jaren is een expert van het Catharijneconvent alle objecten van de Thomas a Kempis Parochie langsgegaan en is de mummie door een restaurator van het Rijksmuseum voor Oudheden onderzocht.

In 2021 is een samenwerking aangegaan met de Universiteit van Amsterdam: drie schilderijen worden in twee jaar door studenten van de opleiding Restauratie en Conservering gerestaureerd. Ook werd er vanuit een samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan door meerdere studenten naar objecten van Stichting Emmanuelshuizen. Tijdens een bijeenkomst in de OLV-Basiliek werden de uitkomsten samen met de objecten gepresenteerd. Hopelijk kan er in de toekomst meer mogelijk zijn om scholen en bijv. verpleeghuizen gebruik te laten maken van de collectie, zoals in 2019 is gesteld.

De afgelopen jaren zijn er enkele rondleidingen door het depot geweest: gemeenteraadsleden, (oud) bestuursleden van het Stedelijk Museum Zwolle, grote bruikleengevers, studenten van de Reinwardt Academie, collega-instellingen en ANNO. Voor de leden van VORG zijn filmpjes gemaakt waarin het depot wordt getoond en enkele objecten zijn uitgelicht.

8. DIGITALISERING EN FOTOGRAFIE

Grootschalige fotografie van de collectie heeft nog niet plaatsgevonden. Er is in 2021 een projectplan geschreven voor fotografie van de hele collectie, maar hier was geen budget voor. Af en toe wordt een fotograaf gevraagd objecten te fotograferen voor een publicatie of voor het object naar ANNO of een andere bruikleennemer gaat. Van de schilderijen en van de prenten en tekeningen zijn hoge resolutie afbeeldingen beschikbaar, overgenomen van het SMZ. Hier wordt vaak uit geput bij voornamelijk klantvragen vanuit wetenschappelijke hoek.

De beschrijving van alle geïnventariseerde objecten is zo aangepast, dat het publieksvriendelijk is (o.a. geen telegramstijl meer). Echter, contextinformatie bij historische objecten is alleen beschreven als de informatie snel beschikbaar was. Net als herkomstonderzoek was er de afgelopen jaren beperkt tijd om onderzoek te kunnen doen.

Een klus voor de toekomst blijft het op orde brengen van de thesaurus, waarvan de enorme vervuiling is opgebouwd sinds de jaren '90. Een opgeschoonde thesaurus is belangrijk als de collectie bij bijvoorbeeld Collectie Nederland wordt gepubliceerd. Via linked open data wordt de informatie veel beter vindbaar en bruikbaar voor publiek in Nederland en de rest van de wereld.

9. SCHENKINGEN

Vanwege het feit dat de gemeentelijke financiering van het museale beheer beperkt is tot beheer, wordt vanaf 2018 de collectie helaas niet aangevuld met nieuwe objecten via aanschaf of schenking. Regelmatig komen er aanbiedingen binnen, maar de potentiële schenkers ontvangen een standaardbericht, waarin wordt gevraagd of de gegevens vijf jaar mogen worden bewaard (AVG), zodat er contact kan worden opgenomen, wanneer duidelijk is welke criteria gaan gelden voor het aannemen van schenkingen.

Om echter een representatie van de Zwolse geschiedenis te blijven, moet een collectie worden aangevuld. Zoals in 2019 is gesteld, geschiedt collectievorming niet alleen door selectie en waardering, maar ook door het accepteren van nieuwe aanwinsten. Alleen als de collectie (met mate) wordt aangevuld, blijft dit een levend en organisch geheel en behoudt de collectie ook in de toekomst haar relevantie: de ontwikkeling van de stad Zwolle gaat immers altijd door en is allesbehalve statisch.

Een enkele keer is overgegaan tot een langdurig inkomend bruikleen, wanneer in overleg met de Gemeente Zwolle werd bepaald dat iets van grote waarde was voor de Zwolse museale collectie. Echter, de vuistregel moet blijven bij het accepteren van nieuwe objecten: bij voorkeur geen bruiklenen, maar schenkingen. Bruiklenen geven administratieve rompslomp en op de lange duur onduidelijkheid. Schenkingen brengen duurzame helderheid over (her)gebruik en eigendom.

10. FONDSENWERVING

Tijdens het project is het Mondriaanfonds twee keer aangeschreven: in 2020 voor een junior traject in het kader van Erfgoedtalent en in 2021 voor de Collectiebeheer Coronaregeling. Helaas zijn beide aanvragen afgewezen vanwege het feit dat Collectie Overijssel geen museum met een publieksfunctie is. De samenwerking met ANNO was voor Mondriaanfonds niet voldoende. Verder zijn enkele fondsen onderzocht, maar is afgezien van deelname omdat het project niet voldeed aan de voorwaarden.

Er is in 2021 subsidie toegekend voor de restauratie van drie werken uit de collectie van de Thomas a Kempis parochie. De aanvraag is uitgezet in een gedeelde inspanning van Stichting Allemaal Zwolle, de Thomas a Kempis Parochie en Collectie Overijssel. De subsidie is afkomstig van de

Publieke start in ANNO van de restauratie van schilderijen uit de collectie van de Thomas a Kempis Parochie, 14 mei 2022

Gemeente Zwolle en het Prins Bernard Cultuur Fonds en gebaseerd op het feit dat 2021 voor de stad Zwolle het 'Thomas a Kempisjaar' is en het in 2022 350 jaar geleden is dat het Rampjaar plaatsvond en het graf van Thomas a Kempis door aartspriester Arnoldus Waeijer is geopend. De restauratie is in mei 2022 voor publiek in ANNO van start gegaan. In april 2023 zullen de afgeronde restauraties door de restauratoren in ANNO worden toegelicht.

11. HERWAARDERING EN HERPLAATSING

De Gemeente Zwolle wil graag een sterke Zwolse museale kerncollectie. Dit betekent dat museale objecten, die niet aan bepaalde criteria voldoen, een andere plek moeten krijgen. Door collectie te herplaatsen zal een kleinere, maar kwalitatief hoogwaardiger en coherente collectie ontstaan. In 2019 heeft een herwaarderingscommissie van onafhankelijke experts gekeken naar de criteria wat een object Zwols maakt en een rapportage uitgegeven met een verslaglegging van hun werkzaamheden: *rapportage Rijk en Groen, rapport herbestemmingscommissie collectie SMZ*. Circa 20% van de inventarisnummers komt in aanmerking voor herplaatsing. Het gaat dan vooral om objecten die bij andere musea kunnen worden geplaatst. Voorwaarde voor het verplaatsen van een object is dat er herkomstonderzoek is gedaan. Bij objecten die zonder huidige eigenaar in de museale database staan is kortdurend onderzoek gedaan naar de herkomst in verschillende bronnen.

In juni 2021 is een procedure voor het ontzamelproces door het College van B&W van Zwolle vastgesteld, die vervolgens is goedgekeurd door de gemeente. In deze procedure staat dat de uitvoering wordt gedaan door Collectie Overijssel. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de

Staatscourant en de Afstotingsdatabase, wat loopt via de Gemeente Zwolle. De richtlijnen uit de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO) zijn leidend in dit proces.

In 2021 is de eerste deelcollectie officieel afgestoten volgens de LAMO: de collectie CHEOPS met 125 keramieken objecten is overgedragen aan het Keramiekmuseum Princessehof, waar de objecten zich al sinds 2019 bevonden als langdurig bruikleen.

Andere objecten die zijn afgestoten / herplaatst:

- Wapens: twee wapens uit de collectie zijn in 2021 overgedragen aan de politie ter vernietiging. In 2020 is gebleken dat de wapens verlof plichtig waren. Vanwege de matige staat en waarde voor de collectie is in overeenstemming met de Gemeente Zwolle en de VORG besloten de wapens af te stoten uit de collectie.
- Bibliotheek SMZ: de bibliotheek van het voormalig Stedelijk Museum Zwolle is in 2021 afgestoten. Hiervoor zijn diverse collega-instellingen langsgekomen om relevante literatuur te verzamelen. Een groot deel van de collectie is overgenomen door de Gemeente Zwolle, ANNO en collectiemedewerkers van Collectie Overijssel. Ook VORG heeft de mogelijkheid gehad om de collectie in te zien en over te nemen, waarop zij enkele publicaties hebben geselecteerd.
- Archeologie en bouwhistorische objecten: tijdens het project zijn archeologische, maar met name bouwhistorische objecten verplaatst naar het erfgoeddepot van de Gemeente Zwolle of naar de Gemeentewerf.

Zoals in het collectieplan uit 2019 wordt aangegeven kost een project van herwaardering en herplaatsing van geselecteerde objecten zo'n 4 jaar, wanneer wordt gekeken naar vergelijkbare projecten elders. Met dit project is nog niet gestart tijdens het project Museale collectie op orde, omdat hiervoor eerst de inventarisatie van de gehele collectie moet worden afgerond. Er is dan ook nog geen nieuwe waarderings- of toetsingscommissie gevormd en geen prioritering gemaakt van af te stoten objecten. Hiervoor is op dit moment de gemeentelijke financiering niet toereikend.

12. PERSONEEL

In de eerste fase tot 2019 werkten er vijf personen aan de museale collectie. Na 1 december 2019 was de verwachting dat het depot minder menskracht nodig zou hebben. De collectieregisseur is een jaar langer aangebleven, samen met de registrator en depotmedewerker. Vanaf 2021 is het team afgeslankt tot twee functies: projecttrekker Museale collectie op orde/ registrator en behoudsmedewerker/ depotmedewerker. Vanaf september 2022 zelfs naar 1 medewerker. Dit is ten opzichte van het plan in 2019 minder dan geadviseerd. Een complicerende factor tijdens het project was de coronacrisis met drie lockdowns, waarin de medewerkers tijdelijk thuis moesten werken. Hierdoor heeft het registratiewerk vertraging opgelopen. Daarnaast kan Collectie Overijssel geen vaste contracten verstrekken aan de medewerkers op de museale collectie omdat de gemeentelijke financiering op basis van een jaarlijks te bepalen subsidie plaatsvindt die geen zekerheid biedt. Collectie Overijssel heeft vanwege deze onzekerheid de voorkeur om deze subsidie onderdeel van de vast lumpsum-bijdrage van Zwolle te maken, net als voor het wettelijke archiefbeheer al gebeurt. Dit is door de gemeente tot nu toe afgehouden.